

Nagyvárad Estilap

Főszerkesztő: MARTON MANÓ

Kiadóhivatal: Hegedűs Hirlapiroda
Szerkesztőség: Károly herceg (Szilágyi Dezső)-utca 6.

Felelős szerkesztő: KATONA BELA

Mac Donald szenzációs beszéde

„Németország nélkül nem dolgozhatunk“
Oroszországra is szükség van — Óvás a kis nemzetekhez

— Az Estilap eredeti távlatra —

Genf nagy napja a Népszövetség közgyűlésének csütörtöki ülése. Feszült érdeklődés várja az angol munkásvezetés nagy béke-beszédét. A leszerelés kérdése, az igazi nagy problémája a népek jövőjének. Minden egyéb eltörlül mellette.

A tegnapi ülés a nagy eseménynek megfelelő keretben folyt le. A Népszövetség palotája előtt óriási tömeg várta Mac Donald érkezését. Az ülésterem zsúfolásig tömve, a karzatokon előkelő közönség, a sajtó-pályókban nincs talpallatnyi hely, a diplomaták részére fenntartott helyen csaknem valamennyi ország képviselője. Feszült várakozás közben, délelőtt 11 óra 10 perckor Motta elnök megnyitja az ülést és kijelenti, hogy a leszerelés kérdése van napirenden és az első felszólaló Mac Donald angol miniszterelnök:

Az angol premier egyszerű szürke utcai ruhában, percekig tartó ováció közben felsiet a szónoki emelvényre, a népszövetség tagjai felemelkednek helyeikről és úgy ünneplik. A zaj lecsillapodik és Mac Donald ünnepélyes csendben beszélni kezd. Elevenen, gyorsan, néha, amikor egy-egy fontosabb éktnak nyomatókat akar adni, nemcsak hangját emeli, hanem öklével az asztalra is üt. Elragadó szónoki hévvel beszél, gyakran tapsvihar kél szavai nyomán. Nem egyszer egyenesen a francia delegátusok felé fordulva beszél, akik feszült figyelemmel hallgatják.

Beszéde elején biztosítja a népszövetségi közgyűlést, hogy az angol kormány mindent el fog követni mai hatalmában, hogy a Népszövetség befolyását és tekintélyét növelje. Most még egy keveset kritizálja a népszövetségi garanciaszerződés tervezetét, amely szerinte nem alkalmas arra, hogy a békét biztosítsa. Mindenekelőtt tisztázni óhajtja, mit jelentenek e kifejezések: biztonság és támadás.

Az olyan szerződések és paktumok, amelyek kizárólag katonai garanciákra támaszkodnak és fegyveres

erők uralmát tartják fenn, nem alkalmasak arra, hogy a békét biztosítsák.

Ilyen módon az új háborúnak veszélye még inkább fenyegetne.

A békét csupán a döntőbírói szerződéseknek a rendszerével lehet biztosítani.

Javasolja, hogy bizottságot bizzanak meg egy tervezet kidolgozásával és annak megvizsgálásával, hogy

a döntőbírói eljárásnak milyen hatáskörrel és fórumokkal kellene rendelkeznie.

Azt óhajtja, hogy az állandó

— A Népszövetség — ugymond — nem érheti el célját, ha nem foglalja magában valamennyi nép sorsát. Azokat is, amelyeket mostanság, mint fenyegető államokat jelölnek meg.

— Nem engedhetjük meg azt a fényűzést magunknak, hogy Németország nélkül dolgozzunk.

— Nem oldható meg egyetlen kérdés sem, amelyről most itt tárgyalunk, mindaddig, amíg ama fenyegető üres padsor üresen áll a közgyűlési teremben.

(Itt a szónok a németek részére fenntartott üres helyekre mutat.)

— Az izolált Berlinnel folytatott tárgyalások nem vezethetnek eredményre.

— Azokat a kötelekeket, amelyeket a londoni konferencián újjáírtak,

meg kell erősíteni Németországnak a Népszövetség

— Oroszországot is be kell vonni a munkába. Ez az ország jelentős változáson ment keresztül.

Azok a szerződések, amelyeket az oroszok most kötnék bizonyítják, hogy Oroszország gyors léptekkel tér vissza a nemzetek társadalmába és hajlandó az őt megillető helyet egy nemzetközi rendszerben elfoglalni.

— Amerika helyzete különösen előnyös, ez az állam megengedheti magának, hogy távol tartsa magát problémáinktól. Igaz, hogy az európai helyzet sem volt olyan az utóbbi években, hogy különös vonzóerőt gyakorolhatott volna az Egyesült Államokra. Az amerikaiakat mégis meg lehetett találni, amikor szükség volt rájuk, különösen szerencsés

nemzetközi döntőbírói szabályzatának a kötelező döntőbírói szövegről szóló fakultatív záradékát építsék ki.

Az angol kormány hajlandó csatlakozni olyan döntőbírói rendszerhez, mely alkalmas a béke megtartására.

Ezzel egyidejűleg meg kell oldani a lefegyverzés kérdését is. Ha a bizottság elkészül munkálataival, nemzetközi konferenciát kell összehívni azzal, hogy azon valamennyi állam vegyen részt.

Ezen a konferencián meg lehetne teremteni a világ békét.

ben való közreműködésével. Mindaddig, amíg ellenségeinket ellenségekként tekintjük, s amíg nem biztosítjuk itt közreműködésüket — a haladás lehetetlen.

sen működtek közre a londoni problémák megoldásánál.

Nyomatékosan óvja végül a háború után keletkezett kis nemzeteket ne engedjék át magukat annak a veszedelmes csalódásnak, hogy olyan paktumok és szerződések, amelyek katonai alapon épültek fel, képesek a háborukat megakadályozni és egzsztenciájukat megvédelmezni.

Es most a kis nemzetek képviselői felé fordul és így fejezi be szavait:

— Akár van szerződés, akár nincs, akár van egyezmény,

akár nincs, titeket szét fognak taposni, országotok lesz az első, amely a legközelebbi összeütközésnek áldozatul esik. Egyszerű szerződés sohasem nyújt számotokra biztonságot. Állandó és veszélyes illúziók áldozatai vagytok. Defenzív szerződések kötése könnyű, de ez csak a békét rombolja szét.

— Ha a Népszövetséggel együtt akartok haladni, ez csak döntőbírói eljárás útján történhetik. Ha ez megtörténik, akkor a kis nemzetek a föltött álló nemzetek szövetségére irányítják tekintetüket, nem azért, mert ez a szövetség fegyveres, hanem, mert igazságos. Csak akkor élhetnek a nemzetek biztonságban, ha senkinek sem kell többé félnie. Ez a jövő politikája, amelyet Nagybritannia kormánya képvisel.

Mac Donald beszédét a közgyűlés percekig tartó viharos tetszéssel fogadta.

Motta elnök lelkes szavakban mondott köszönetet Mac Donaldnak.

A Havas-ügynökség jelentése szerint Mac Donald beszédének különösen nagy sikere volt az angol, skandináv és holland nyelvű nemzeteknél.

Az a kijelentése, hogy a brit kormány haladéktalanul a Népszövetség padsoraiban óhajtja látni Németországot, ezeknél a nemzeteknél nagy tetszésre talált, annál inkább lepte meg a többi résztvevőket, akiket e kijelentés váratlanul ért.

Herriot csak a pénteki ülésen fog felszólalni és rá fog mutatni a döntőbírói rendszer felállításának következményeire.

Francia körök nem hiszik, hogy Mac Donald Németországnak a Népszövetségbe való belépéséhez külön kedvezményt akarna biztosítani. Németországnak ugyanolyan eljárás kell keresztülmennie, mint minden más államnak, ami a rendelkezésre álló három hét alatt aligha lesz lehetséges.

A német lapok rendkívüli kiadásban közlik Mac Donald történelmi jelentőségű beszédét.

Atlantic mozgó
9¹/₄ órákor
Apolló mozgó
5, 7 és 9 órákor

Még ma és holnap
péntek és szombaton
Kentucky Derby
sportdráma 6 felvonásban
A főszerepben:
Reginald Denny

Közkívánatra Vasárnap, hétfőn
Harry Piel repriz
A sátán helytartója

Hírek

* **Ítéletek a rendőrbírószágon.** Horváth József rendőrkapitány, mint rendőrbüntető bíró, ma a következő ítéleteket hozta: Gencsi János bérkocsist fuvartétel megtagadásáért 100 leire. Márton Imrét, mert a járdán biciklivel száguldott 150 leire, Nyágyai Tóldort közcsendháborításért 50 leire, Laptai Istvánt hatósági személynél szemben tanúsított erőszakos fellépésért 50 leire, Grósz Bernátot elővásárlásért 100 leire, Andor Jánosné piaci árúst nyilvános botránnyal előidézésért 100, Sparter Györgynét és Nagy Imrét nyilvános botránnyért fejenként 150—150 leire ítélte.

* **Házassági hír.** Fekete Böske és Rosenfeld József f. hó 7-án vasárnap délután fél 2 órákor tartották egyházi esküvőjüket a zárdá-utcai orth. templomban. Ismerőseiket és jóbarátjaikat ezúton hívják meg. (Minden külön értesítés helyett.)

* **Meghívó jegyek a cionista konferenciára.** Figyelmeztetjük az érdeklődő zsidó közönséget, hogy előre gondoskodik meg-hívójegyről a cionista konferenciára, mert enélkül senkit be nem bocsátanak. A már közölt helyeken kívül meghívó jegyek a konferencia irodájában, Piata Unirei (Szent László) tér 1. c. kaphatók.

* **Orvosi hír.** Dr. Molnár Vilmos belgyógyász 1 havi időtartamra elutazott.

* **Őszi kalapujdonságok megérkeztek Lengyelhez.**

* **A vasárnapi nyomdász-ünnepségektől** már csak egy nap választ el bennünket. Tisztán áll előttünk a nemescélú kultúr-ünnepély, mely az a szó legszorosabb értelmében. Ünnepe az egész Románia nyomdász-ságának, sőt ugyancsak az egész romániai kultúrközönségnek. Husz esztendeje nem volt nyomtatványkiállítás Nagyváradon. Ez a kiállítás ott fog sorakozni a többi nagy művészeti kiállítások mellett, még pedig az első sorokban. De a rendezőség a művészetre éhes közönségnek még más szórakoztatást is nyújt. Dalversenyt rendez a Kath. Körben délután fél 4 órai kezdettel az összes nyomdász dalkörök közreműködésével. A legszebb ver-

seny lesz, ami évke óta szintén nem volt városunkban. Már ma-ga az a tény hogy V. Poller-mann Aranka hegedűművész-nő, Weisz Reskó, Bara-nyai Jolán kamaraénekesnő, Várady Aladár és Demkó Böske is beilleszkednek a diszes műsorba, biztos és teljes sikert garantál. Este 9 óra kezdettel táncmulatság lesz.

* **A cionista konferenciára** szeptember hó 7 és 8-ra, akik jó díjazás mellett szállást bocsátá-nának rendelkezésre, jelentsek be vasárnap délig Piata Unirei (Szent László) tér 16. Holland-Amerikai iroda.

* **Kabát-szövetek,** Peleucheok és bélésárak nagy választékban, meglepő olcsón Rimanóczy-u. 9.

* **A zsidó futball csapatok várad körmérkőzései.** Vasárnap délután kezdődnek meg Vára-don a zsidó csapatok küzdelmei a diszes kiállítású és nagy értéket képviselő Stotter-serlegért. A mérkőzés első napján az elődön-tő küzdelmeket játsszák le és a végső összecsapás hétfőn dél-után lesz. A mérkőzések közben a zsidó cserkész csapatok mutat-nak be pompás szabadgvakorla-tokat. A meccsek mindkét nap délután 3 és 5 órákor kezdődnek.

* **A NAC Nagyszalontán.** A Nagyszalontai Sport Club állító-lag meleg és szeretetteljes fogad-tatásban készül részesíteni a NAC első csapatát, amely vasár-nap délután bajnoki mérkőzést játszik Nagyszalontán. A baj-nokcsapat NAC-ot több százan kísérik át Szalontára. A club el-nöksége külön kocsikról gondos-kodott a kísérek számára. A csa-pat és a kísérek vasárnap dél-után 2 órákor utaznak át Nagy-szalontára.

* **Atlantic és Apolló mozgók.** Ma és holnap, pénteken és szom-baton megy utoljára a végtelenül érdekesítő sportdráma, a Ken-tucky Derby, a közkedvelt Regi-nald Dennyvel a főszerepben. — Vasárnap és hétfőn közkívánat-ra Harry Piel repriz, a Sétán helytartója. Vasárnap az I. rész: A testet öltött rémület. Hétfőn a II. rész Pokol a földön.

* **Welch Margetson** lon-don oxford ingek méret szerint egyedül Hollós-nal készünek.

* **Lázás izgalommal** készül a „Törekvés” M. T. E. birkozó gárdája a vasárnapi nagy ver-senyre, melyen Románia összes birkozó bajnokai mérk össze erejüket egymással. A válogatott birkozó bajnokok ezen nagy versenyére eddig a következők rész-vételüket: Vulcán és Petrozsény-ből Lázás, Krisán, Buzás a pe-helysúlyban; Tusz és Schenker a könnyű súlyban; Bottlik, Kö-nig a közép A) súlyban. A te-mesvári Kinizsiből: Eördögh frvérek Kleits, Popovici és Lo-vász. Az aradi „A. M. T. E.-ből Stern Pali, Kilian és Boksa. — Ezenkívül Brassó. Nagyszeben és Kolozsvár városok legjobb-jai is jelentették érkezésüket. A verseny a Sas-palotában levő Kisvígadó mozi helyiségében lesz. Reggel 8 órákor mázsálás, 9 órákor selejtező mérkőzés, este 8 órától pedig a döntő mérkőzések.

* **Ingzephyrek,** nyersselymek, asztalneműk, barchettek legol-csóbban Rimanóczy-u. 9.

Orléant tőkalap választék és olcsó árak

Klein Simon
Vulcan J. (Nagy Sándor - utca 1.

* **Iparművészeti szalonját** e hét végén nyitja meg Iványi Jenő a Pasteur (v. Kórház)-utca 45. számú házban. A legváltoza-tosabb selyemfestési batikmun-kákat lehet elsajátítani az Iványi Jenő szalonjában rendezett tan-folyamon, amelyről már eddig is számosan kerültek ki biztos és bőséges kenyérkereseti lehetőséggel gazdagodva. Beiratkozni még mindig lehet, a tandíj igen mérsékelt.

* **Uri fehéreneműt és kelengyét** a legszebb kivitelben és legso-lidabb árban készíti Lengyel uridivat üzlete.

Dorrian Terrasse és Dorian Filmszínház
9 órákor 5 és 7 órákor

Péntek

SÁMSON
gyermek

Kalandor dráma 5 felvonásban. — A főszerepben:

Luciano Albertini

Ezt **FATTY** mint levélhordó burleszk megelőzi: 2 felvonás

Ingyen női kalapot
ad magának a
Klein kalapgyár,
ha eljön a mintavásárra

* **Orbán Sándor** testnevelő is-kolájában a téli szezon szept.hó 1-ével megkezdődik. Tan-anyag: vivás, szertorna, svéd-torna, bátorság és izomfejlesztő, valamint testgyejesítő gyakor-latok. Felvétetnek: kisgyerme-kek 5—10 évig, középiskolai tanulók (fiúk és leányok), felnőtt leányok, urasszonyok és urak. Urak részére az egészségügyi tornavivás naponta reggel fél 8 órákor kezdődik. Beiratkozni le-het naponta d. e. 8—12-ig és d. u. 4—8-ig Str. Rimanóczyutca 13. szám.

* **Atmeneti kabátkü-lönlegességek nagy vá-lasztékban** Hollós-nál.

* **A házbérfillérek** befizetésé-nek legutolsó határideie e héten szombaton jár le. Aki addig be nem fizeti a félszázalékos ille-téket az adóhivatalnál: szigorú büntetésben részesül. A befi-zetéséhez szükséges „Tablou” a Hegedüs Hirlapirodában kap-ható.

Selejles harisnya újból kap-ható **Abraham Arhurnál,** Rima-nóczy-utca 4.

Nem bánja meg,
ha **KLEIN-féle kalapot** visel.
Vulcan J. (Nagy Sándor)-utca 1.

* **Luciano Albertini** a **Dorian Terrasse-on.** „Sámson és gyer-mekei” című hatalmas kalandor drámának van ma pénteken a bemutatja, melynek főszerepét — bravurjairól és kiváló iatéká-ról ismert — Luciano Albertini alakítja. A kalandor drámák kö-zül keveset láttunk ilyen izgal-mas filmet, mint a „Sámson gyermekei”, melyben Albertini a legélénkebb fantáziát is túlszárnyaló nehéz szerepét ki-válóan játssza meg. A drámát megelőzi egy 2 felvonásos ame-rikai burleszk, „Fatty mint le-vélhordó”. Az előadások a Do-rian Terrasseon 9. a Dorian filmszínházban 5 és 7 órákor kezdődnek.

* **Angol Tress és Habig** kalapok a **Regele Fer-dinand** uton kizárólag Hollós-nál.

* **Feledi Sándor** ingatlan érté-kesítő irodája (volt Szaniszló) Bratianu-utca) 1. szám. Közvetít házat, szállót, földbirtokot.

50 leiért
alakít női kalapot
KLEIN SIMON cég
a mintavásár alatt

* **Kegyelet a Sas** alatt

* **Vászon és batisztchiffon** kö-lönlegességek, olcsóbban, mint bárhol. Frankl Róza üzletében. Rimanóczy-u. 9.

És ne záruljanak be a színház kapui...

Megértő felszólalások a szinügyi bizottság ülésén

A nagyváradi színház uti etap-
hoz érkezett. Kimondották fő-
lötte azt a határozatot, amely
fő elzáródásra redukálja benne
a magyar színjátszást. Ez a
nyers valóság, amelyet a szin-
ügyi bizottság tegnap ülésén
leszögeztek. De méltánytalanok
lennének, ha meg nem állapítá-
nánk, hogy a lehorgoló határo-
zat mögé mégis hidat építettek,
amelyen utat hagytak a kedve-
zőbb megoldás bevonulására.

E pillanatban az a helyzet,
hogy a kutuszkormány hat hó-
napos nagyváradi szezonra
adott koncessziót az új magyar
direktornak, tehát a szinügyek
bizottsága legfeljebb annvit te-
hetett most, hogy véleményt
mondott egy megszakítás nél-
küli szezon szükségességéről.
És azzal a javaslatlalt szemben
tette ezt, amelyet a művésze-
gyek inspektora terjesztett
elő olyan formában, hogy a ja-
nuár és február hónapokban
menjen más városokba játszani
a magyar színtársulat.

A szinügyi bizottság ülésé-
nek volt néhány érdekes mo-
mentuma. Új és megértőbb han-
gok hallatszóltak éppen akkor,
amikor az események tényleg a
kevésbé türelmesek helyzetét
tették kedvezőbbé. *Marcus*
István bejelentése szerint a ha-
lárvidéki román stagione-társu-
lat megalakulása befejezett
tény. Arról kellett tehát gondos-
kodni, hogy ennek a társulatnak
váradi szezonja ne törje derék-
be a magyar színház idejét. *Cafana*
rendőrprefektus helye-
sen mutatott rá arra, hogy a
nagyváradi magyar színház tár-
sulatát nem lehet úgy kezelni,
mint egy cigány karavánt, amely
havyonta máshol ütheti fel a
tanyáját. Nem teheti meg en-
nek a városnak vezetősége,
hogy a magyar színház színját-
kát maga lássa alá. És nem jelenté-
telen dr. *Zigre Aurél*nak a meg-
jegyzése sem, aki respektálandó-
nak tartotta Nagyvárad város-
lakosságának hatalmas magyar
tömegét. *Popovici Vazul* állás-
pontja is feltűnően helytálló,
hogy a bizonytalan román sze-
zonért nem kívánja feláldozni
a magyar színjátszást. *Tulbure*
*György*nek is igaza volt, ami-
kor *Parlagi Lajos* bucsulevelé-
ből azt tartotta legfontosabb-
nak, hogy örömmel kell tudomá-
sul vennie a szinügyi bizottság-
nak azt a kijelentését, hogy egy-
aránt szíven viselte a magyar és
román kultúra ápolását. Igen
megnyugtató dr. *Popa György*
elnök bölcs belátása is, amely-
lyel *Kafana Bélának* a magyar
szezon meghosszabbítására tett
javaslatát úgy juttatja megoldás-
hoz, hogy az a minisztérium in-
tenciót is kielégítheti. És végül
a legörvendesebb *Speranza*
tárnak és *Samarineanu* kollé-
gának az a meglepően józan in-
dítványa, amellyel a magyar
szezon meghosszabbítására tett
javaslat kapcsán jegyzőkönyv-
be vették, hogy a váradi szin-
ház kapui azokban a hónapok-
ban, amikor itt a multban szin-

előadások voltak, soha be ne
záruljanak, s ha román színját-
szók nem jelentkeznének, a ma-
gyar színészek működését mi-
se zavarhassa.

Ez történt tehát azon az ülés-
sen, amelyen alapjában véve a
hat hónapos magyar színházi
szezon felől döntöttek, de ame-
lyen mégis csak győzött az az
irányzat, amely nem engedi oda-
dobni a váradi magyar színját-
szást a megsemmisülésnek.

Mindezek után érdekesnek tart-
juk még leközlöni azt a beszédet,
amelyet *Gróf László* a színház
új igazgatója — román nyelven
— mondott el a szinügyi bizott-
ságnak e szezonban tartott első
ülésén:

Mélyen tisztelt Elnök ur! Tisztelt
bizottság! Most, amikor első ízben
van szerencsém megjelenni e bizott-
ság színe előtt, mint a nagyváradi
színháznak a kutuszkormány által
koncesszionált igazgatója, engedjék
meg, hogy már ez alkalommal is kife-
jezést adjak annak az előlegezett bi-
zalomnak, amelyet én a bizottság
minden egyes tagja iránt táplálok.

— Soha nagyváradi szinüzgatónak
olyan szüksége jóakaratra és nemes
támogatásra nem volt még, mint né-
kem. Köztudomásu, hogy milyen gaz-
dasági gondok nehezdednek arra a kö-
zönségre, amelyet kielégíteni legfonto-
sabb kötelességem. A mai viszonyok
között, amikor a legtokeerősebb vál-
lalkozások is megpróbáltatásokkal
küzdenek, milyen határtalan szüksé-
gem van nékem az Önök és a városi
hatóság segítő belátására, amikor az
én próbálkozásom elsősorban erkölcsi
vállalkozás. A nagyváradi színház tra-
dicióit és művészi multját kell nékem
e nehéz viszonyok között harmoniá-
ba hoznom azzal a kétségkívül joga-
sult kulturtörökvéssel, amely az állam
uralkodó fájának elvitathatatlan joga.
Én természetes kötelességemnek tar-
tom, hogy ne csak helyt adjak a ro-
mán színművészet megnyilvánulásai-
nak, hanem mindenben, a magam ere-
jétől telhetőleg hozzájáruljak nagy-
váradi szerepléseiknek méltó keretet
biztosítani.

— Arra kell tehát kérnem Önöket,
vegyék figyelembe, hogy én most a
nagyváradi színházhoz nemcsak a ma-
gam lelkesedését és művészi igyeke-
zetét hozom, hanem gazdaságilag is
nagyértékű eszközeit annak, ami a
színjátszás minden irányu lehetőség-
eit biztosítja.

— Az igen tisztelt bizottság tisztá-
ban van azzal, hogy noha szerveze-
désem első napjaiban még igen bi-
zonytalan volt, vajjon milyen szezon-
beosztás mellett tudok én előadásokat
tartani Nagyváradon, amely városnak
igényeire kellett első sorban figyelmet
fordítani, mégis minden kockáztatva
úgy határoztam, hogy olyan színtár-
sulatot szervezek, amely Nagyvárad
városához méltó. Időközben a kutusz-
minisztériumban jóakaratu belátás
tapasztaltam és ez csak megerősítette
elhatározásomat, hogy a nivó biztosí-
tása felől pillanatnyilag sem szabad
ingadoznom.

— Komoly művészetet akarok pro-
dukálni és igyekszem eleget tenni an-
nak a várákózásnak, amely a kutusz-
kormány döntése révén reám hárul,
s amely nékem juttatta a váradi szin-
házban a magyar színjátszás engedé-
lyét. De hogy én ennek a várákózás-
nak eleget tehessek, nem nélkülözhe-

tem az Önök jóakarátát. Ezt nélkülö-
zni egyet jelentene annak a nivónak
a veszélyeztetésével, amelyet kétség-
kívül Önök is fennakarnak tartani.

— Én Nagyváradra haza jöttem és
— őszinte hangon mondom — itt sze-
retnék maradni, ahol itthon vagyok.
De nyugodt lélekkel csak akkor ké-
szíthetem elő a magam tisztességes
jövőjét, ha azoknak a kötelezettségek-
nek eleget tudok tenni, amelyeket
reám ró Nagyvárad színházi multja.

Javul a lej

Zuhannak az összes valuták

A pénzzsűke megdöbbsentő méreteket öltött

A román valuta javulásában
ez a hét meglepő eredményeket
hozott. A lej a hét első három
napján javuló irányzatot muta-
tott az összes külföldi piacokon,
az utóbbi két nap alatt pedig
szinte óráról-órara zuhantak a
belföldi piacon az idegen érté-
kek.

A pesszimista spekulánsoknak, akik
már gunyos reménytelenséggel „hulla-
dék valutának” nevezték el a lejt, a
kukra fagyott a szó. A három nap előtt
még 200 lej feletti dollárt, bizony nem
tudták eladni tegnap már 185-ért sem.
És ez volt a helyzet az egész vonalon.
A svájci frank 42 lejről 35-re esett, a
francia frank 12-ről 11-re, a lira 10-ről
9-re, viszont egy lejért 350 helyett már
420 magyar koronát adnak és 300 osz-
trák helyett 350-et.

A lej Zürichben 2.50-ről 2.77-re, Páris-
ban 9-ről csaknem 10-re szökött fel. S a

javulásnak még további jelei mutatko-
znak a külföldi pénzpiacokon.

Sajnos azonban a pénzzsűke
mintha lépést tartana a lej javulásával,
— egyre katasztrofálisabb méreteket
ölt. Nincs pénz a váradi bankokban. Ez
a nyers igazság. De, ami még megdöb-
bentőbb, a bukaresti bankokban is baj
van. Több bukaresti intézet nem folyó-
sított átutalásokat. Bankok, amelyeknek
sok millió hitelük volt Bukarestben,
nem tudnak százezer lejes kiutalást
biztosítani ügyfeleiknek. Jelentéktelen
összegekért futárokat küldenek szom-
szédos városokba az itteni bankok. A
helyzet igazán kétségbeejtő, s a lej ja-
vulás még komplikálja is a helyzetet,
mert a magas kurzusok mellett legalább
az idegen valutákat piacra dobhatták,
hogy lej-összegekhez jussanak. Ma
azonban a nagyárfolyamu differenciák
mellett ezt sem merik megkockáztatni.
Hogy a helyzet hová fejlődik, — e pillá-
natban meg nem jósolható.

Elbocsájtott birák

Az erény és a bűn jutalma

Most megint elmozdított bi-
rákról van szó. Az igazságszol-
gáltató hatalom közegeiről, aki-
ket éppen úgy, — mint a hét
váradi törvényszéki birót —
egy napról a másikra — kitesse-
keltek helyükről, odadobva hét
családos ember egzisztenciáját a
bizonytalanságnak. De milyen
különbség az indokok között! A
nagyváradi hét birót menesz-
tette az igazságügyminiszter,
mert — állítólag — nem tudnak
tökéletesen románul. Az eny-
hító körülményeket: hogy ezek
a birák a legválságosabb időben
felbecsülhetetlen szolgálatot tet-
tek a román államnak, hogy ezek
a birák a legtisztább és legfe-
ledhetetlenebb magisztrátust al-
kották, hogy ezek mögött a birák
mögött 20-30 éves szolgálati
idő áll és még rengeteg más kö-
rülmenyt, nem vett figyelembe
a hatalom, s szinte elképzelhet-
len, hogy az igazságügyvek mi-
nisztere tökéletesen informált
lett legyen a váradi birákról.
Hiszen más azoknak a biráknak
az esete, akiknek elmozdításá-
ról most ad hírt a *Monitorul*
Oficial legújabb száma. Akik a
földi dolgok furcsaságain, az
erény jutalmazásán és a bűn
megtorlásán elmélkednek, azok
hálás anyagot találnak itten,
mert egy keserű ténnyel kerül-
nek szembe: azzal, hogy a bűn

megtorlása formailag és lényegi-
leg szóval teljesen egybevágóan
ugyanaz, ami az erény jutalma-
zása.

Mert mint a *Monitorul* Ofi-
cial jelenti: elmozdította a leg-
felső fegyelmi tanács J. *Apostol-
escu* sulinai járásbirót, aki dél-
előtti járásbiró volt, délután pedig
tanár a sulinai gimnáziumban és
tanári minőségében olyan dolgo-
kat művelt, hogy le kellett mon-
dania erről az állásáról.

Gheorge Constantinescu ja-
loveni (Besszarábiában) járás-
birót is kitették. Miért? Erő-
szakos volt, rosszul bánt az
igazságot kereső közönséggel és
mindig veszekedett a bíróság
tisztviselőivel. Nyilvántartásban
volt nála a bíróság egyik szol-
gája aki akkor már három hó-
napja katonai szolgálatot telje-
sített. A szolga fizetését a bíró
minden hónapban felvette.

Még súlyosabb *Vasile Con-
duli* besszarábiai járásbiró esete.
Conduli azt proponálta egy
ügyvédnek, hogy ha meg akarja
nyerni a pereit, akkor ossza meg
vele a honoráriumokat. Az ügy-
véd ezt az ajánlatot visszautasi-
totta; ettől fogva *Conduli* előtt
minden pert elvesztett. Egy
gyógyszerész ellen, akivel ha-
ragban volt, törvénytelen mó-
don elfogató parancsot adott ki
és öt napig fogságban tartotta.

Es így tovább. Hasonló okokból kifolyóan elmozdítottak még néhány bírót. Két morális szélsőséget — a hét váradi bírakat és a most felsoroltakat — így hozza közös nevezőre a közsors...

Bódis Ferenc

arany, ezüst és ékszer-
áru üzemet

Vulcan J. (Nagy Sándor)-utca 12. szám alól
magnagyobbítva, üzletéhez
Bul. Reg. Ferdinand (Rákóczi-
ut) 1 szám alá helyezte át.

Harisnyát vásárolhat
de elismerten jót és olcsón csakis
Fischer áruházában
Sas passage
a virágüzlettel szemben

Értesítjük a t. meg-
rendelőinket, hogy az
őszi idény angol szövet-
különlegességei váloga-
tott mintákban — kizáró-
lag egyes öltönyök — rak-
tárunkra megérkeztek.

Lebovits és fia

uri szabók

Telefon szám 871—375

Eladó

a város központjába 140 szép modern ház, mind beköltözhető, több magánház, emeletes bérpalota, a város külső részén szép tágas épületek istállókkal már 100 ezer Leitől. Van nagyobb-kisebb birtokok, 1 hold szőlőtől 20-ig, több 1 és 2 szobás lakások. — Ha bármit eladni, kiadni cserélni akar, bizalommal keressen fel, diszkrétan azonnal elintézem. Porcelán, fehérneműt, szőnyeget bizományba elfogadok.

Weisz Gizi

közvetítő irodája

Nagyvárad, Nyomda-u. 1. Szaniszló-u. sarok.

Zongora

G. Stingl.

vadonatúj állapotban, gyönyörű kőrisfa burkolatban. Mignon keresztűres fém-szerkezetű hárfá, pedálos, kitérő hangú, jutányosan kerül eladásra 1.

Sternbergnél,

Kishidő Telefon 13-45

Csodás női kabát kel-
mék és férfi ruhasző-
vetek érkeztek

Klein Ödön-céghez

Mih. Viteazul (Nagypiac-tér) 14.
Harmati fűszeressel szemben.

Kik kerültek ujabban a váradi állampolgárok listájára

A nagyváradi állampolgárok listájára ma a következőket vetétk fel:

Szent Anna-utcai lakos: Kerekes János 9.

Kápolna-téri lakosok: Klein Zsigmond 5, Guttmann Chájem 5, Farkas József 5, Kádár György 5, Schreibeveiff József 12, Selmovits Béláné 5, Miklós Albert 3, Ardelean Mihály 12, Zsigmond Béla 12, Jámor Sándor 6, Pap Gyula 6, Dézsi István 4, Klein Lajos 9, Küllös Sándor 6, Klein Bernát 3, Steinfeld Hers 3, Kocsis Sándor 6, Feuerstein József 3.

Patak-utcai lakos: Csató Ágnes 10.

Bölcsőde-utcai lakos: Kiss Kálmán 4.

Csengeri-utcai lakosok: Fülöp Albert 25, Fröhlich Géza 24, Ötvös Béla 6, Jakab Ödön 5, Lovász Gyuláné 16, Ferenci Ilona 25, Zsilinszky Béla 4, Rozsnyai Ferencné 19, Tokaji András 26, Tunyogh Józsefné 9, Mischák József 9, Zihert Ede 5, Kalczyk Kálmán 5, Pavlovics János 25, Sz. Kocsis János 22, Horváth Kálmánné 15, Kövér Andrásné 15, Korom Mihály 24, Nagy István 8, Mayr Sándor 9, Székely Sándorné 15, Polgár István 22, ifj. Baráthy Gyula 21, Gyagyovszky János 21, Pajtás Gyula 22, Vári Nagy Zoltán Béla 5, Dobó István 18.

Vasut-utcai lakosok: Székely Mór 15, Köhn József 18, Bátyi Mihály 11, Pozsár József 11, Pap Gábor 11.

Szent László (v. Körös) utcai lakosok: Germán Károly 33, Mayor István 9, Fisch Sándor 2.

Heltai Jenő

legjobb regényei
a Hegedüs-kölcsön-
könyvtárban

A Family Hotel barátságos pensio Párisban, ahol bájos és megértő összevisszaságban élnek egymás mellett újságírók és színészek, száműzött fejedelmek és emigráns forradalmárok. Ezeket a furcsa kedves embereket — akik alapjában véve mind jók — egészen közel hozza egymáshoz a szegénység és a jobb jövő reménye. Az álmok — épen a legmerészebbek — néha megvalósulnak és a Family Hotel egyik száműzött fejedelme visszakérül trónjára, amiben orosz-lánrésze van Heltai egy gyakran visszatérő drága finom bohém-figurájának: Mátyás István magyar újságírónak.

Ez van megírva Heltai Jenő Family Hotel és VII. Emánuel és kora című szorosán összefüggő regényeiben. A legmulatságosabb helyzetek, gyöngéd szerető és megértő ironia, a béke-élet aranyköde, sok-sok szerelem, romantikus kaland teszi hallhatatlannul érdekessé Heltainak ezt a két legjobb regényét, amelynek a budapesti kávéházak irodalmi levegőjéről és egy képzelte balkáni állam: Cirillor-

Fürdő-utcai lakos: Kiss Vilma 10.

Berthelot tábornok (v. Sal Ferenc) utcai lakos: Domokos Mihályné 13.

Samuil Micu Klein (Szabadság) utcai lakosok: Borbély Gyula 9, Friedmann Lajosné 9, Fried Jónás 4, Urán Mihály 7, Halász Herman 9, Kovács Lajosné 6, Bartos Sándor 6, Köhn Eszter 9, Kohn Regina 9, özv. Tinkó Istvánné 9, Tinkó István 9, Klein Lajos 4, Klein Etelka 4, Herskovics Lipót 6, Weinberger Adolfné 9, Sándor Ábrahám 9, Deutsch Ferenc 5.

Gojdu (v. Beöthy Ödön) utcai lakos: Izsák László 42.

Mocsár-utcai lakos: Kerekes Sándorné 6.

Komáromi-utcai lakosok: Lefkovits Simon 2, Todán Sándor 2, Kovári Gábor 1, Frank Ferenc 1, Pap Gyula 2, Irimiás Mihály 2, Kállai Zoltánné 2, Pozsonyi Márton 2, Koós József 2, Szécsi Rebeka 2, Kövesdi Sándor 2.

Victoriei (v. Kolozsvári) utcai lakos: Sittenhelm Alajos 148.

Templom-utcai lakos: Lövy Dávid 5.

Kereszt-utcai lakos: Nagy Zsigmond 7.

Kanonok-sori lakos: Csoma Zsigmond 1.

Veres Balázs-utcai lakos: Oláh János 19.

Gilányi-utcai lakos: Vilkesz Miklós 19.

Stefan cel Mare (v. Tisza Kálmán) téri lakos: Horthy Traján 1.

Vitéz Mihály (v. Nagypiac) téri lakos: Goldhamer Nándor 1.

szág közéletéről rajzolt képei páratlanul mulatságosak és érdekesek.

Idegenforgalom Nagyváradon

Ma a következők érkeztek Nagyváradra:

Park szállóba: Rónai Elek kereskedő Budapest, Hoffmann Károly igazgató Bécs, Lövy Samu igazgató és neje Budapest, Feldmann Jenő kereskedő Berettyóújfalun, dr. Reinheiner Pál tisztviselő Budapest, Stoll Adolf kereskedő Kolozsvár.

Rimanóczy szállóba: Kolb Ottó kereskedő Arad, Habeman Adolf kereskedő Bécs, Mauthner György kereskedő Bécs, Bruchsteiner Leó gyáros Budapest, Henle A. Gusztáv kereskedő Bécs, Friedmann György mérnök Bécs, Lobstein János tisztviselő Budapest.

Metropol szállóba: Kahán Gizella háztartás Zenta, Kahán Laura háztartás Zenta, Dávid József kereskedő Berettyóújfalun, Nagy József tanácsos Budapest.

Palace szállóba: Charmens Oszkár mérnök Bukarest, Fröhlich Ignác utazó Temesvár, Preser Henrik utazó Budapest.



A legjobb kivitelű bőr-, fieber- és vászonbőröndök, valamint be rendezett kazeták és isklátások detailban is kaphatók engross árak mellett a Nagyvárad Bőröndáru és Táskagyárban Str. Cuza Voda (Szacs-vay-utca) 18. Javítsd ki is v. Halunk. Nagyvárad Bőröndáru és Táskagyár Cuza Voda (Szacs-vay-utca) 18.

Engross

arany, ezüst, nickel-órak, Brilláns aranyárak, óra-furnitúrákból nagy raktár. Rendkívül olcsó árak!!

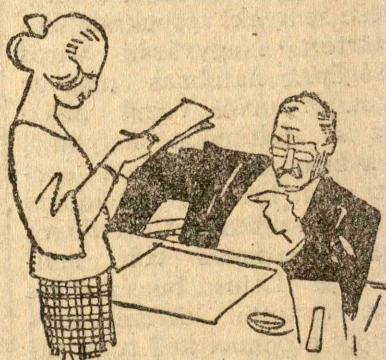
Brilláns, aranyat beváltak!!
HERBST FÜLÖP Bul. Regele Ferdinand 9.

Fehérnemű varrást

himzéssel, ajour és túldisztítással vállalk. Monogrammok és amblenek első kivitelben, jutányos árban készülnek

Str. Petru (Péter-u.) 1/b

Ön diktál



és a kisasszonyának nincs hol felvenni a jegyzeteket.

Elmés, praktikus gyorsíróasztalkát kaphat a

Hegedüs Hírlapiroda
irodaberendezési vállalatnál.

ALLER képes család lap

régebbi számai visszamenőleg
1-es számig kizárólag

Hegedüs Hírlapirodában
Nagyvárad kaphatók

Holnap délelőtt

10 órakor a hatóságok és az egész váradai társadalom reprezentánsainak jelenlétében nyílik meg a Kereskedelmi Csarnok kiállításos vására, amelynek pompájáról elismeréssel fog megemlékezni Nagyvárad gazdasági monográfiájának kései írója. Tíz lejes belépődíj ellenében ingyen meg lehet tekinteni az egész kiállítást, lehet ingyen kapni sör és liköröt sőt babakalapot is. Nagyszerű katonazene játszik és a rendezőség még sok meglepetéssről gondoskodott.

A kiállítás az Anker-társulatnál van bebiztosítva.

A rendezőség felkéri a kiállítókat, hogy a megnyitó ünnepségen teljes számban jelenjenek meg.

A Kereskedelmi Csarnok vezetésége felkéri a Csarnok elnök-ségét és választmányát, hogy szombat délelőtt 10 órakor a kiállítás megnyitására résztvenni szíveskedjenek.

ROMÁNIAI GRAFIKAI MUNKÁSOK

d. u. 4-kor **SZEPT.** este 9-kor
DAL- **7** **TÁNC-**
VERSENYT **VASÁRNAP** **ESTÉLYT**

RENDEZNEK A

KATHOLIKUS KÖR TERMEIBEN

Megdrágult a posta

Közel husz lejbe kerül az ajánlott levél Magyarországra

A posta ellen sok a panasz, de azt igazán nem lehet szeméretetni, hogy nem elég sűrűn gondoskodik tarifaemelésről. Változatosság kedvéért egy a váradai postafelügyelőséghez ma érkezett rendelet a külföldi levelezést drágítja meg, jelentékeny százalékkal. Mától fogva Magyarországra, Ausztriába, Olaszországba, Lengyelországba, és Csehszlovákiába, tehát az utódállamokba szóló egyszerű levélre — 20 grammos sulyig — 7 lej 50 banit (az eddigi 4 lej 25 bani helyett), 20 grammon felül minden újabb 20 gramm után 5—5 lej bélyeg kell, az eddigi 3—3 lej helyett. Ajánlási díj az eddigi 6 helyett 10 lej. A többi államokba egyszerű levél portója 10 lej, 20 grammon felül minden 20 gramm 5 lej. Újságportó 50 grammonként 2 lej, bármely országba.

Az Estilap munkatársa megkérdezte illetékes helyen, hogy mi szükség volt erre a tarifadrágításra, ugyanakkor, amikor a Világposta Unió 50 százalékkal leszállítja a nemzetközi postaforgalom díjszabásának tételét? Ezt a választ kaptuk:

— Románia annak idején — mint a többi ország — a madridi egyezményben vállalta nemzetközi forgalomban aranyfrankos térítést (ennek eleget is tett és — noha az aranyfrank árfolyama 40 lej, — a román posta mégis 12 lejes árfolyam alapján számította a külföldre szóló postai küldemények tarifáját. A mostani emelés is csak 20 lejes aranyfrank-árfolyamot vesz alapul, tehát a román posta még mindig olcsó.

A nyárlói vasuti karambol a bíróság előtt

Mikor a táviró-gép elromlik

A belényesi vasútvonalon, Drágszéke és Nyárló közt ez évi augusztus 5-én két tehervonat összeütközött. A balesetnek áldozatai voltak: Supuran Miklós fékező meghalt, három fékező megsebesült, hat vaggon kicsiklott. A szakértői vizsgálat után az ügyészség letartóztatta Nagy Gergely Drágszékei, Sinca Oktávián hollódi és Tinca Vasile nyárlói forgalmi tisztviselőket, akik az összeütközés idején szolgálatban voltak.

A nagyváradai törvényszék Nesselrode-tanácsa ma foglalkozott az ügygel. A kihallgatások során bebizonyult, hogy Tinca Vasile nyárlói forgalmi tisztviselő szabályszerűen jelezte a tehervonat indulását Nagy Gergely drágszékei szolgálatos hivatalnoknak, de a Morse-gépnek valami defektusa volt és Nagy

helytelen jelzést kapott. Ezt igazolták a Morse-szalaggal is. Sinca Oktávián szerepe tisztázódott a kihallgatások során és a Jonescu főfelügyelő szakértői jelentéséből és így Procopiu ügyész elejtette vele szemben a vádat.

Simonca György dr., aki Nagy Gergelyt védi, emiatt semmisségi panasszal él, mert Jonescu főfelügyelőt érdekeltnek és szakértői jelentését elfogultnak tartja. Kéri, hogy a bíróság az Arad—Csanádi Vasúttársulatnak egy tisztviselőjét hallgassa meg ellenőrző szakértőként.

A bíróság visszavonult tanácskozára és ennek eredményeképpen helyt adott Simonca dr. kérésének, egyben szabadlábra helyezte valamennyi vádlottat és a tárgyalás folytatását szeptember 22-re tűzte ki.

Kicsi a zsemle — feljelentik a kávést

Árdrágítási per egy váradai kávéház ellen

Erdekes feljelentés nyújtott be ma délelőtt a polgármesteri hivatal egyik Regina Mária (Bémer)-téri kávést ellen. A feljelentés árdrágítással vádolja a kávéház tulajdonosát, aki a péksütemények árát önkényesen alapította meg. De külön eljárás megindítását kéri a polgármesteri hivatal a pékmester ellen is, mert a feljelentéshez mellékelt sütemények jóval kisebbek az előirt nagyságnál.

A jegyzőkönyv szerint a nyolc dekás zsemle csupán öt

deka sulyu és egy lej 50 bani helyett 2 lejt kértek érte. A vajjas kifli három és fél deka helyett csupán 2 és egynegyed deka, egy lej 50 bani helyett, szintén két leibe került. És végül a császár-zsemle, amelynek előirt sulya négy deka, pontosan csak három deka volt és egy lej helyett, két lejt kértek érte.

A polgármesteri hivatal, tekintettel a mindsűrűbben előforduló visszaélésekre, kérte a bíróságtól az árdrágítási eljárás haladéktalan megindítását.

Újabb letartóztatások várhatók a selyemcsempészség ügyében

Az Estilap már napokkal előbb jelezte, hogy a nagyváradai vámtanács és a királyi ügyészség hatalmas arányú selyemcsempészség ügyében folytat vizsgálatot.

Dr. Sovrea Valér vezető ügyész és Cinca rendőrkapitány a vámtisztviselők jelenlétében több napon keresztül tartó vizsgálat után megállapították, hogy a csempészek Szende Károly aradi, Lengyel Jenő nagyváradai kereskedők. A határon keresztül csempésztett selyem magyrészt Keleti Gizi aradi színésznő lakásán rejtették el, s ott meg is találták.

Az ügyészség intézkedésére Szende Károlyt, Lengyel Jenőt és Keleti Gizit letartóztatták és bekísérték a váradai ügyészség fogházába.

A rejtélyes csempészség ügyében tovább folyik a nyomozás és megállapítást nyert, hogy a selyemcsempészeknek Kolozsváron is vannak társaik.

A több milliós csempészség ügyében ma délelőtt felkerestük dr. Sovrea Valér vezető ügyészt, aki a következőket mondotta:

— A selyem csempészség felfedezéséről távirati jelentést tettünk a kolozsvári főinspektorátushoz, egyben kértük a társaság kolozsvári tagjainak letar-

tóztatását. A vizsgálat során, amelyet egy inspektor jelenlétében folytattunk le, szembesi-

Előzékeny urak, akik népek sorsáról döntenek

Genfi levél az Estilapnak

Tiszta verniszsáznangulat; a nagy politikai kiállítást Genfben, csakugy, mint immár négy év óta minden esztendőben, ismét megnyitották.

Teljes ülés, ma jön össze a népszövetségi tanács. Ismét a szép Hotel Nationsban vagyunk. A nagy esemény törzsvendégei egymásra találtak és a ki még nincs itt, holnapra biztosan megérkezik. Az újságírók nagy nemzetközi testvérisége újból üdvözlí egymást, csakugy, mint a múlt évben itt Spaaban, Londonban és Genuában.

A hangulat kedélyes. Ünneplik a Népszövetség csinos ifjú hölgyeit, akik fáradhatatlan szolgálatkészséggel osztogatják a nyomtatott és hektografált jelentéseket. Egy pillanatnabeleketünk a jelentésekbe: — Magyarország. — Rab szolgálkérés. — Örménykereskedelem. — Leszerelés. — Ausztria. — Kisebbségi problema. — Tisztviselőfizetések. — Albán határok. — Dancig. — Saar. — Mindezekben a kérdésekben a Népszövetség otthon van. Csak természetesen még sehol sem ura a helyzetnek.

Azért a szövetség egy gyönyörű ház-

teni fogjuk az összes gyarmistottakat.

— Az már bizonyos, hogy itt nem egyszerű vámkihágásról, hanem egy rendszeresen megszervezett csempész-szövetkezet üzelméről van szó és az ügyben előreláthatóan még számos letartóztatás várható.

Mai zürichi nyitás

BERLIN	12625
NEWYORK	531—
LONDON	2363—
PARIS	280750
MILANO	2325—
PRAGA	1590—
BUDAPEST	0006950
BUKAREST	275—
VARSÓ	10250
BÉCS	7475
AMSTERDAM	20437
BELGRAD	70250

Nagyvárad árfolyamok

MAGYAR KORONA	400—
CSEH KORONA	553—
OSZTRAK KORONA	385—
FRANCIA FRANK	1050—
SVAJCI FRANK	36—
ANGOL FONT	858—
DOLLAR	190—
LIRA	845—

Kinevezték Magyarországot ellenőrző-bizottságát

— Az Estilap eredeti távirata —

Genfből táviratozzák: A jóvátételi bizottság kinevezte a Magyarország újjáépítésének ellenőrzésére létesített bizottságot, amelynek tagjai a következők: Cook (Anglia), Beunier (Franciaország), Cavaroni (Olaszország) továbbá egy román, szerb és cseh bizottsági tag, akiket legközelebb neveznek ki.

A bizottság mindenkor Magyarország területén kívül fog esvbegyülni és a magyar kormányval csak a főbiztos közvetítésével érintkezhet.

ban tanyázik, ha még ideiglenesen is, a nagy palota még várja lakóját és egyelőre ezzel az egykori kis szállóval is meg kell elégednie. Mindamellett, ha a népek olyan kényelmesen laktak, mint a Népszövetség, akkor már sokkal messzebb tartanak és a szkeptikusok nem gúnyolódhatnak és nem is kételkedhetnek.

Az egykori luxushotel berendezése itt maradt. Az ember nem egykönnyen lehet goromba, ha a puha szőnyegek lenéped és a kényelmes fotelekben ülve kitekint egy csodálatosan szép tóra, amely ha úgy kíváncod mosolyog is. Ma ugyan nem akar derűsödni, de ami késik, nem múlik. Sokkal biztosabb, hogy ma még mosolyogni fog a tó vizé, mint az örök béke. Jó jelnek veszik, hogy ez alkalommal több német jött el, mint máskor.

A nagy forgatagban egy szikár ur emelkedik ki, előkelő, hajlott orr, lengő, fehér szakál; hol is láttuk ezt a fiút utoljára? Ah, igen, igen emlékszünk már, ugy tiz-tizenöt esztendővel ezelőtt láttuk, éppen audienciára ment

Ferenc Józsefhez: gróf Apponyi Albert, a magyar delegáció vezetője. Azóta meggyászta, csak Apponyi nem, éppen, hogy egy kicsit megöszült; nagyszerűen néz ki.

Kimért udvariassággal osztogatja névjegyeit és szeretettel üdvözlő egy karcu, fiatal urat, aki a népszövetségi tanács termének ajtajában foglalatokodik: Benest. Mindakét ur udvariaskodik, vagy két percig halkan diskurálnak egymással, a régi monarchia egyik vezetőpolitikusa és annak az új államnak a megalkotója, amely a régi monarchiából alakult. A múlt és jelen vezérei. A Népszövetségre, vagy erre az egyetlen hotelfolyosóra volt szükség, hogy ők találkozzanak. A történelem néha maga az ironikus véletlen.

A nagy franciák csak holnap érkeznek, aztán jön Mac Donald. Ő és Herriot vendégei lesznek az újságírók bankettjének, aztán a genfi egyetemen az ifjuság részére előadásokat fognak tartani. Genfi munkájuk közben üdvözlők a közvéleményt és az ifjúságot.

Végre megnyitják a tanácsulást, mindekelőtt elparentálják a Népszövetség egyik spanyol tisztviselőjét, aki a Saar területre volt beosztva. Mindenki osztja a részvétben és minden részvétel nyilatkozatot lefordítanak angolból franciára és viszont. Azután Branting a hatalmas svéd, Bismarkhoz hasonlít tesz jelentést az ópium kereskedelemről. Bár mint szocialista erre nem kötelezték és abban is hasonlít hozzá, hogy a hatalmas testű ember cernavékonyaságon hangon beszél. Fájdalmas nagy kék szemei nehezen olvassák a szöveget, amelyet minden hallgató a kezében tart és senki sem tudja, hogy miért kinlódik a francia kiejtéssel. Egy néhány ártatlan megjegyzéssel kíséri a jelentést és ahogy Branting a francia kiejtéseket keresi, segítségére siet az elnök, a belga Hymaus szeretetreméltó ügyességgel.

Akiknek eleven fantáziája van e pár pillanat alatt képeket lát maga előtt: a végtelen Afrikát, hottentottákat, ópiumbarlangokat gőzben, piszokban és sárga mozdulatlan örökké nevető embereket, elhurcolt lányokat, asszonyokat, mindez egy rövid órai felolvasással el van intézve.

Amott látjuk Salandrárt. Ötvenhét éves barna, kicsi emberke, beszédes fekete szemek, a tükörfényes koponya alatt egy örökké mosolygó ábrázat. Ez az az ember aki nem eszmékben hisz, hanem a szerencsében. Ugy volt, hogy ő lesz az elnök, vagy legalább is előadója egyik fontos napirendi pontnak. Salandra pár nevető szóval elhárítja a megismerést. Halkan beszél, nem tudni gyengesége, vagy kényelme miatt. Inkább azt hiszik, hogy nem tartja érdemesnek, hogy hangját megerőltesse. És amott a szőke cvikkeres ur, Duca román külügyminiszter. Perfektlül beszél franciául és németül.

Vége az ülésnek és az emberek, akiket sorsuk és hivatásuk itt összehajtott, felemelkednek helyeikről és eltűnnek a finom városban.

Ez csak a kezdet volt, a hangszerek próbája, a nagy szimfónia még jön. Egy kicsit gondolkozunk. Egy szép hotel, egymásraült emberek, felolvasott semmitmondó jelentések és mégis itt van felhalmozva az emberiség minden gondja, a népek minden harca. Népszövetség — e szó olyan erős, hogy lesújt és kényszerít. Sohasem sikerült még elérni, hogy az emberek összeüljenek. Közös szükségseikről, békés óhajaikról biztonságáról és békéről tárgyaljanak. Itt nincs visszatérés. De Salandra mosolyog. Talán ő az egyetlen, aki nem veszi túl komolyan a dolgot... Vagy lehet, hogy nem is ő az egyetlen...

APRÓ HIRDETÉSEK

Minden szó 3 lei, vastag betűkkel 6 lei.
— A legkisebb hirdetés ára 30 lei.

HAZASSÁG

HAZASSÁGKÖZVETITÉSI ügyben méltóztassék bizalommal Faragó Jenő irodájához fordulni, Budapest, Népszínház-utca tizenhat. Cégjelzéstelen levelezés. Díjtalan felvilágosítás. Megbízások: Romániából, Slovenskóból, Jugoszláviából, Magyarországból. 2022

FÉRJHEZADNA földbirtokos egyetelen leányát. Vagyoni: hatszáz hold. Bővebbet: Faragó, Budapest. 2019

NÖSÜLNE: harmincegy éves földbirtokos. Bővebbet: Faragó, Budapest. 2021

NÖSÜLNE huszonkilenc éves gyáros. Bővebbet: Faragó, Budapest. 2018

SLOVENSKÓI dúsgazdag család férjhezadna leányát. Bővebbet: Faragó, Budapest. 2028

OKTATÁS

GYORSIRAASTANITÁST vállalkoz. Cim: Sas könyvüzletben, Sas passage. 617

ZONGORISTAKAT akadémiai módszerrel és angolt, jutányosan tanítok. Arany János-utca 6. 620

LAKÁS

MAGANOS öreg asszonynak megfelelő kis lakásom elcserezném egyszobás, konyhás lakásért, lelépést is fizetek. Cim Szent Anna-utca 27. szám, az üzletben.

ALKALMAZÁS

KÁLYHAJAVÍTÓ mester kerestetik azonnalra. Marton, Strada Episcopul Ciorogariu (Uri-utca) 15. I. emelet.

MINDENESNEK ajánlkozom kis családnak azonnalra, Boulevard Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 30. Juliska. 602

KÖZÉPISKOLÁT végzett fiú tanulósnak felvétetik. Cim Hegedüs hírlapirodában. 627

INTELLIGENS, szerény gyermekkeresőt keresek 4 és 3 éves leány gyermekem mellé, Szovátára. Értekezni: dr Géher, Gerliczy palota. 619

KERESEK három gyermek mellé, gyermekleányt vagy asszonyt, esetleg német kisasszonyt. Sternberg, kishídő, Piata Unirii (Szent László-tér.) 621

KERESEK gyors és gépiró leányt. Dr Zoltán, Strada Printul Carol (Szilágyi Dezső-utca) 4.

MOSAST, vasalást háznál vállalkoz. Cim: a Hegedüs hírlapirodába kér. 589

FŐZNI tudó mindenest keresek azonnali belépésre 3 tagú családnak. Cim a „Nagyvárad” kiadóhivatalában.

SUCHE Deutsches Fräulein zu 5 Jährigen Bub. Dr Berkes, Rimanóczy-utca 12. 631

JÓL főző szakácsnőt keresek, azonnali belépésre. Róth Miklósné, Strada Nicolae Jorga (Zöldfa-utca) 1. I. emelet. 632

ADÁS-VÉTEL

OLAJMALOM, teljesen felszerelve eladó. Cim Hegedüs Hírlapirodába. 636

ELADÓ villaszerű ház a Bunyitay-ligetnél egy három szoba, fürdőszoba és egy két szobás lakással. A két szobás lakás esetleg azonnal, a háromszobás május hóban elfoglalható. Vételára négyszázharmincezer lei. A vételhez kettőszázharmincezer lei elegendő. Földi Sándor ingatlan értékesítő irodája, Strada I. C. Bratianu (Szaniszló-utca) 1. szám. 634

EGY házhely eladó. Értekezni lehet a Sztarill-téglagyárnál, Macsó. 630

EGY jókarban levő gummikerekű gyermekkocsi jutányosan eladó. Jókai Mór-utca 20. 633

NATIONAL kassza, keveset használt olcsón eladó. Cim a Hegedüs hírlapirodában. 628

14 mtr. szép piros új futószőnyeg olcsón eladó. Cim: Strada Gojdu (Beöthy Ödön-utca) 42. földszint 3. 612

KEVESET használt, teljesen jókarban levő Underwood-írógép eladó. Cim Hegedüs hírlapirodában. 610

ELADÓ tüzelő laktanya mellett 6 házhely. Strada I. C. Bratianu (Szaniszló-utca) magánház, 4 szoba, fürdőszoba 310. Kálvária-u. 4 szobás 220. Weisz Gizi, Nyomda-utca 4. 626

100 lei egy filczkalap

alakítása az „ERZSÉBET” szalonba, Sas-passage
Elsőrendű munka. Pontos kiszolgálás

Párisi és bécsi modellek érkeztek

Turnatoria de fier si fabrica de masini s. a. Oradea-Mare

Kérjen árajánlatot

C. F. R. vonalakon
45% fuvarkezdvezmény

Harántgyaluk (Shaping)
Fűrőgépek
Hydraulikus prések
Olajgyártó berendezések
Fogaskerék marások 1000×400 mm-ig
Transmissiók, függőgyámok és csapágys
Mindenfajta vas- és fémöntés

C. F. R. vonalakon
45% fuvarkezdvezmény

Kérjen árajánlatot

Nagyváradai Vasöntőde és Gépgyár Részvénytársaság

BIZOMÁNYBA elfogadok porcellánt, kézimunkát, fehérneműt. Szász, Ferdinánd király (Rákóczi) ut 30. jobbra. 23

SCHUNDA féle pedálos verseny-cimbalom jókarban levő eladó. Cim a Hegedüs hírlapirodában. 556

JÓKARBAN levő balkercs gép eladó. Cim: Templom-utca 24. Nemes. 543

KERESEK sürgősen megvételre Magyarországon 40-80 k. hold birtokot, lehet két tagba is. Weisz Gizi, Nyomda-utca 4. 597

KOMPLETT új hálószoza, perzsaszőnyeg és üzleti fadobozok eladók. Oláry I. cég. 625

ELADÓ kézimunka stírok, függönyök, fehér, színes és arany terítők, nagyon szép filé munkák, csipkék, betétek és motívok, kötött terítők, kis és nagyok, divány párna montirozatlan, kicsi kelim terítő, szekrény csikok. Zsebkendők, leibhenek, állólámpa, ernyő, szőnyegek, perzsa, szimrna és argaman. 23 m. finom rumburgi vászon. 12 személyes étkező szerviz és egy 6 személyes ezüst szerviz, gobelin kép, selyem horgolt redikülök, selyem, rojtos kendő, kötött csipke. Boulevard Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 30. jobbra, Szász. 427

ELADÓ ónémet stílusú ebédlő vitrin. Ebédlő, háló uriszoba, egy renaissance ebédlő, álló tükör, hencser, szekrény, fehér és barna vaságyak. Rövid kereszthúros és egy hosszú zongora. Ferdinand király (Rákóczi) ut 30. jobbra, Szász. 529

SÜRGŐSEN eladó új mahagóni hálószozabutor. Strada Macelarior (Hentes-utca) 7. 616

ELADÓ rövid zongora. Paliszander ebédlő 6 székekkel. Cim Bul. Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 30. jobbra, Szász. 272

KÜLÖNFÉLÉK

TARSULNÉK egy női szabóval, helyiség van. Cim a Hegedüs hírlapirodában. 622

PIPERE dolgokat szépen mos, vasal, Strada Pasteur (Kórház-utca) 69, hátulsó lakás. 635

GÉPAJOURÓZÁST olcsón és jól készít Erbsteinné, Strada Cuza Voda (Szacsavay-utca) 28, vagy Sztaroveszky-utca 11. szám. 126

Női filczkalap készítő munkás
azonnali belépésre
Klein kalapgyárban felvételeik

Sonnenfeld Adolf részv. társ.